

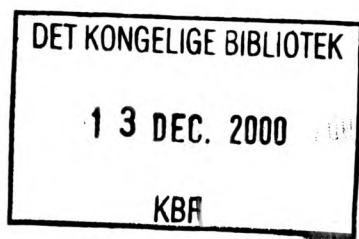
Fortid og Nutid

Tidsskrift for kulturhistorie og lokalhistorie
Udgivet af Dansk Historisk Fællesråd

2000

slettet
U2B

Fortid og Nutid 2000

Udgivet af Dansk Historisk Fællesråd, c/o Rigsarkivet, Rigsdagsgården 9,
1218 København K.

Redigeret af museumsinspektør Lene Floris, ph.d.-stipendiat
Peter Henningsen og arkivar Karl Peder Pedersen.

© 2000 *Fortid og Nutid* og forfatterne.

Tryk Special-Trykkeriet Viborg a-s.

Udgivet med støtte fra Statens Humanistiske Forskningsråd og fra
Kulturministeriets Tidsskriftsstøtteudvalg.

Indhold 2000

Artikler

Mette Boritz: Anne Christine Beckers dagbog 1787-1790. Ideal og praksis i borgerskabskvindernes liv	251
Søren Bitsch Christensen: Menneske først, købmand så?	91
Peter Henningsen: Det antropologiske bondebegreb	29
Torben Hvidegaard: Øresundstolden på Christian 4.'s tid. Sundtoldens betydning 1613-1645 for forholdet mellem Danmark, Sverige og Nederlandene	199
Jørgen Kühl: Kernen i den slesvigske model? Institutionaliseret dialog mellem flertal og mindretal med det dansk-tyske grænseland som eksempel	299
Thomas W. Lassen: Redaktørskifte	3
Signe Mellemsgaard og Mikkel Venborg Pedersen: »Die harmonische Entwichlung und Ausbildung aller Kräfte – pædagogiske opdragelsesprincipper og det aristokratiske livs realiteter i Augustenborg omkring år 1800	4
Niels Kayser Nielsen: Huguenotter og kartoffeltyskere. Træk af kartofflens kulturhistorie	271
Knud Prange: Det uendeligt store og det uendeligt små- samt de 97 københavnerne i Præstø. Afskedsforelæsning ved Københavns Universitet	288
René Rasmussen: Slaget om Dybbøl Banke. En øjenvidneskildring af kampen om Historiecenter Dybbøl Bankes udvidelsesplaner	171

Interviews

Det store i det små. Knud Prange om lokalhistorie	64
Rejsen mod virkeligheden. Alex Wittendorff om mentalitetshistorie og andre store fremskridt	131

Debat

Lars Bisgaard: Middelalderåret 1999	59
Kim Furdal, Jørgen Mikkelsen og Lars Nilsson: I anledning af Lokalhistorisk afdelings nedlæggelse	124

Debatanmeldelser

Hans Henrik Appel: »Thi Blood raaber alt efter Blood«. Om Tyge Kroghs disputats »Oplysningstiden og det magiske. Henrettelser og korporlige straffe i 1700-tallets første halvdel	220
Peter Fibiger Bang: Primitivisme gennem tiderne	141

Peter Ramskov Andersen: I Odenses skygge – Paarup Sogn og Kommune indtil 1970 (Poul Sverrild)	242
Kim Daniel Bjarne Bengtson og Arvid Daniel Nielsen Fremmen: Stenfiskeren og Kaperføreren Christian Danielsen i årene før og under Englandskrigene. En aalsgaardkrønike 1794-1815 (Dan H. Andersen) . .	78
Niels Brimnes m.fl. (red.): Mikrohistorie; Den jyske historiker 85 (Jørgen Mikkelsen)	232
Annie Christensen (udg.): The Klingenberg Garden Day-book. 1659-1722 (Lene Floris)	78
Peter Dragsbo, Harriet M. Hansen, Mogens Bo Henriksen, Bjarne Porsmose og Charlotte Dreyer Skov: Silkesognet. Brenderups historie fra oldtid til nutid. (Henrik Gjøde Nielsen)	314
Jens Engberg: Det Heles Vel – Forureningsbekæmpelsen i Danmark fra loven om sundhedsvedtægter i 1850'erne til miljøloven i 1974 (Jes Fabricius Møller)	247
Johan Engström og Ole L. Frantzen (red.): Øresunds strategiske rolle i et historisk perspektiv (Henrik Stissing Jensen)	75
John Erichsen (red.): Frilandsmuseets fynske vandmølle (Jens Henrik Tiemroth)	77
John Erichsen: Drømmen om Norge. Norske huse i Danmark gennem 250 år (Margit Mørgensen)	238
Troels Fink: Båndene bandt. Forbindelsen over Kongeåen 1864-1914 1-2 (Peter Fransen)	325
Tatjana Fjodorova, Birgit Leick Lampe, Sigurd Rambusch og Tage Sørensen: Martin Spangsborg. En dansk opdagelsesrejsende i russisk tjeneste (Peter Korsgaard)	308
Lene Floris og Annette Vasström: På Museum (Carsten Paludan-Müller) . .	234
Hans Jørgen Frederiksen og Kirsten Kjærulff (red.): Den lyse middelalder. 10 foredrag om kristen spiritualitet. (Lars Bisgaard)	307
Bo Fritzboeger (red.): Skoven i lokalhistorien (Henrik Gjøde Nielsen)	154
Kim Furdal: Fra preussiske landkommuner til danske sognekommuner. Kommunestyret i Sønderjylland fra 1867 til 1920'erne (Niels Clemmensen)	311
Ib Gejl (red.): Århus. Byens historie 3, 1870-1945 (Michael Hertz)	245
Anette Giertsen og Bent von Platen-Hallermund: Gentoftebilleder. En kulturrejse – dengang og nu (Niels Peter Stilling)	315
Carlo Ginzburg: Spor – om historie og historisk metode (Ulrik Langen) . . .	145
Mette Guldborg: Jydepotter fra Varde-egnen. Produktion og handel ca. 1650-1850 (Kirsten Linde)	235
Karsten Hermansen (red.): Marstal søfart 1925-2000 (Erik Gøbel)	320
Henrik Horstbøll: Menigmands medie. Det folkelige bogtryk i Danmark 1500-1840 (Tyge Krogh)	147
René Karpantschhof: Nynazismen og dens modstandere i Danmark (Frank Weber)	85
Bert Kelm: Rømø – et vesterhavspræget samfund 1, Erhverv og bolig (Gunnar Solvang)	148

Ulla Kjær, Peter Kristiansen og Hanne Christensen: Fynske herregårde – set af Niels Ringe (Karl Peder Pedersen)	81
Bent Bang Larsen: Man huggede i stene. Romansk kirkekunst nordenfjords (Henrik Gjøde Nielsen)	307
Christian Larsen (udg.): Biskop Balles Visitatsbog 1799-1807 (Michael Bregnsbo)	309
Lennart S. Madsen og Bent Vedsted Rønne (red.): Det rene vand, Haderslev Vandforsyning 1899-1999 (Flemming Petersen)	320
Kim Mikkelsen: Det glemte Slag. Kampene omkring Kolding 23. april 1849 (Karsten Skjold Petersen)	241
Anders Monrad Møller, Henrik Dethlefsen og Hans Chr. Johansen: Sejl og Damp. Dansk Søfarts Historie 5, 1870-1920 (Dan H. Andersen)	83
Svend Aage Mørkvig: Gentofte – fra Middelalder til nutid (Niels Peter Stilling)	315
Hasse Neerbek: Strøget i Hellerup (Niels Peter Stilling)	315
Henrik Gjøde Nielsen: Lynderupgård (Birgit Løgstrup)	319
Erik Nørr og Karl Peder Pedersen (red.): På embeds vegne. Kilder til dansk forvaltningshistorie 1750-1920 (Mogens Thøgersen)	146
Esther Petersen: Sygeplejesagens pioner. Henny Tscherning 1853-1932 (Karen Hjorth)	150
Steen Estvad Petersen: Nyt syn på DEN DANSKE HERREGÅRD – Et ukendt kulturmiljø (Niels Peter Stilling)	79
Viggo Petersen: Romdrup kirke. (Henrik Gjøde Nielsen)	81
Bashy Quraishy: Fra Punjab til Vesterbro. Det pakistanske samfund i Danmark (Tommy P. Christensen)	156
Frank Allan Rasmussen: Teknologi. Centraladministrationens behandling af teknologisager 1816-1996 (Jan Pedersen)	246
Mogens Rüdiger: DONG og energien (Flemming Petersen)	86
Lone Rünitz: Danmark og de jødiske flygtninge 1933-1940 (Lene Vul)	321
Bi Skaarup og Henrik Jacobsen: Middelalder. Kulturhistorie, kilder og 99 opskrifter (Inge Adriansen)	75
Torben W. Smith: Vi vil rejse nye huse. Statshusmandsloven af 1899 (Torben Hansgaard)	151
Gesa Snell: Deutsche Immigranten in Kopenhagen 1800-1870. Eine Minderheit zwischen Akzeptanz und Ablehnung (Vibeke Winge)	239
Gunnar Solvang: Husmandsliv under afvikling. Udvikling og forandring i et sønderjysk landbosamfund 1975-2000 med hovedvægt på de nye tilflyttere (Torben Hansgaard)	322
Niels Peter Stilling: Danske herregårde – arkitektur, historie og landskab (Tommy P. Christensen)	237
Jens Rasmussen: J.P. Mynster. Sjællands biskop 1834-1854. Kampen for en rummelig kirke. Forholdet til N.F.S. Grundtvig og Grundloven (Carsten Bach-Nielsen)	240
Troels Rasmussen og Lene Wul: Flygtning 38. Baggrunden og rammerne for de sudetertyske flygtninges ophold i Danmark 1938-45 (Henrik Zip Sane)	152
Lotte Bang Thorsen: »... fra mormors dagbog. Lazaretlejren ved Hald 1917-18« (Annette Østergaard Schultz)	82

Nete Balslev Wingender: Firkløveret og ildsjælene. Dansk Sygeplejeråds historie 1899-1999 1-2 (Inger Clausen)	243
---	-----

Meddelelser

Dansk Historisk Fællesråds repræsentantskabsmøde 17. november 1999 ..	158
Dansk Historisk Fællesråds repræsentantskabsmøde 2. september 2000 ..	328
Dansk Historisk Fællesråds årsregnskab for 1998	164
Dansk Historisk Fællesråds årsregnskab for 1999	332
Dansk Historisk Fællesråds budget for 1999 og 2000	168
Dansk Historisk Fællesråds budget for 2001	336

Indhold

Thomas W. Lassen: Redaktørskifte	3	seets fynske vandmølle (Jens Henrik Tiemroth)	77
Signe Mellemsgaard og Mikkel Venborg Pedersen: »Die harmonische Entwicklung und Ausbildung aller Kräfte« – pædagogiske opdragelsesprincipper og det aristokratiske livs realiteter i Augustenborg omkring år 1800	4	Annie Christensen (udg.): The Klingenberg Garden Day-book. 1659-1722 (Lene Floris)	78
Peter Henningsen: Det antropologiske bondebegreb	29	Kim Daniel Bjarne Bengtson og Arvid Daniel Nielsen Fremmen: Stenfiskeren og Kaperføreren Christian Danielsen i årene før og under Englandskrigen. En aalsgaardkrønike 1794-1815 (Dan H. Andersen)	78
Debat		Steen Estvad Petersen: Nyt syn på DEN DANSKE HERREGÅRD – Et ukendt kulturmiljø (Niels Peter Stilling)	79
Lars Bisgaard: Middelalderåret 1999	59	Ulla Kjær, Peter Kristiansen og Hanne Christensen: Fynske herregårde – set af Niels Ringe (Karl Peder Pedersen)	81
Interview		Viggo Petersen: Romdrup kirke (Henrik Gjøde Nielsen)	81
Det store i det små. Knud Prange om lokalhistorie	64	Lotte Bang Thorsen: »... fra mormors dagbog. Lazaretlejren ved Hald 1917-18 (Annette Østergaard Schultz)	82
Anmeldelser		Anders Monrad Møller, Henrik Dethlefsen og Hans Chr. Johansen: Sejl og Damp. Dansk Søfarts Historie bind 5, 1870-1920 (Dan H. Andersen)	83
Johan Engström og Ole L. Frantzen (red.): Øresunds strategiske rolle i et historisk perspektiv. Dansk-svensk symposium 3.-7. juni 1996 (Henrik Stissing Jensen)	75	René Karpantschhof: Nynazismen og dens modstandere i Danmark (Frank Weber)	85
Bi Skaarup og Henrik Jacobsen: Middelaldermad. Kulturhistorie, kilder og 99 opskrifter (Inge Adriansen)	76	Mogens Rüdiger: DONG og energien (Flemming Petersen)	86
John Erichsen (red.): Frilandsmu-			

Indhold

Søren Bitsch Christensen: Menneske først, købmand så?	91	i Danmark 1500-1840 (Tyge Krogh)	147
Debat		Bert Kelm: Rømø – et vesterhavspræget samfund 1, Erhverv og bolig (Gunnar Solvang)	148
Kim Furdal, Jørgen Mikkelsen og Lars Nilsson: I anledning af Lokalhistorisk Afdelings nedlæggelse	124	Esther Petersen: Sygeplejesagens pioner. Henny Tscherning 1853-1932 (Karen Hjorth)	150
Interview		Torben W. Smith: Vi vil rejse nye huse. Statshusmandsloven af 1899 (Torben Hansgaard)	151
Rejsen mod virkeligheden. Alex Wittendorff om mentalitetshistorie og andre store fremskridt.	131	Troels Rasmussen og Lene Wul: Flygtning 38. Baggrunden og rammerne for de sudetertyske flygtnings ophold i Danmark 1938-45 (Henrik Zip Sane)	152
Debatanmeldelse		Bo Fritzboeger (red.): Skoven i lokalhistorien (Henrik Gjøde Nielsen)	154
Peter Fibiger Bang: Primitivisme gennem tiderne	141	Bashy Quraishy: Fra Punjab til Vesterbro. Det pakistanske samfund i Danmark (Tommy P. Christensen)	156
Anmeldelser		Meddelelser	
Carlo Ginzburg: Spor – om historie og historisk metode (Ulrik Langen)	145	Dansk Historisk Fællesråds repræsentantskabsmøde 17. november 1999	158
Erik Nørr og Karl Peder Pedersen (red.): På embeds vegne. Kilder til dansk forvaltningshistorie 1750-1920 (Mogens Thøgersen)	146	Dansk Historisk Fællesråds årsregnskab for 1998	164
Henrik Horstbøll: Menigmands medie. Det folkelige bogtryk		Dansk Historisk Fællesråds budget for 1999 og 2000	168

Indhold

René Rasmussen: Slaget om Dybbøl Banke. En øjenvidneskildring af kampen om Historiecenter Dybbøl Bankes udvidelsesplaner	171	John Erichsen: Drømmen om Norge. Norske huse i Danmark gennem 250 år (Margit Mogensen) ..	238
Torben Hvidegaard: Øresundstolden på Christian 4.'s tid. Sundtoldens betydning 1613-1645 for forholdet mellem Danmark, Sverige og Nederlandene	199	Gesa Snell: Deutsche Immigranten in Kopenhagen 1800-1870. Eine Minderheit zwischen Akzeptanz und Ablehnung (Vibeke Winge)	239
Debatanmeldelse		Jens Rasmussen: J.P. Mynster. Sjællands biskop 1834-1854. Kampen for en rummelig kirke. Forholdet til N.F.S. Grundtvig og Grundloven (Carsten Bach-Nielsen)	240
Hans Henrik Appel: »Thi Blood raaber alt efter Blood«. Om Tyge Kroghs disputats »Oplysningstiden og det magiske. Henrettelser og korporlige straffe i 1700-tallets første halvdel«.	220	Kim Mikkelsen: Det glemte Slag. Kampene omkring Kolding 23. april 1849 (Karsten Skjold Petersen)	241
Anmeldelser		Peter Ramskov Andersen: I Odenses skygge – Paarup Sogn og Kommune indtil 1970 (Poul Sverrild)	242
Niels Brimnes m.fl. (red.): Mikrohistorie; Den jyske historiker 85 (Jørgen Mikkelsen)	232	Nete Balslev Wingender: Firkløveret og ildsjælene. Dansk Sygeplejeråds historie 1899-1999 1-2 (Inger Clausen)	243
Lene Floris og Annette Vasström: På Museum (Carsten Paludan-Müller)	234	Ib Gejl (red.): Århus. Byens historie 3, 1870-1945 (Michael Hertz)	245
Mette Guldborg: Jydepotter fra Varde-egnen. Produktion og handel ca. 1650-1850 (Kirsten Linde)	235	Frank Allan Rasmussen: Teknologi. Centraladministrationens behandling af teknologisager 1816-1996 (Jan Pedersen)	246
Niels Peter Stilling: Danske herregårde – arkitektur, historie og landskab (Tommy P. Christensen)	237	Jens Engberg: Det Heles Vel – Forureningsbekæmpelsen i Danmark fra loven om su tægter i 1850'erne til i 1974 (Jes Fabricius)	

Indhold

Mette Boritz: Anne Christine Beckers dagbog 1787-1790. Ideal og praksis i borgerskabskvindernes liv	251	sen, Mogens Bo Henriksen, Bjarne Porsmose og Charlotte Dreyer Skov: Silkesognet. Brenderups historie fra oldtid til nutid (Henrik Gjøde Nielsen).....	314
Niels Kayser Nielsen: Huguenotter og kartoffeltyskere. Træk af kartofflens kulturhistorie.....	271	Anette Giertsen og Bent von Platen-Hallermund: Gentoftebilleder. En kulturrejse – dengang og nu; Svend Aage Mørkvig: Gentofte – fra Middelalder til nutid. En historisk-topografisk beretning og Hasse Neerbek: Strøget i Hellerup (Niels Peter Stilling).....	315
Knud Prange: Det uendeligt store og det uendeligt små – samt de 97 københavnere i Præstø. Knud Pranges afskedsforelæsning på Københavns Universitet	288	Henrik Gjøde Nielsen: Lynderupgård (Birgit Løgstrup)	319
Jørgen Kühl: Kernen i den slesvigske model? Institutionaliseret dialog mellem flertal og mindretal med det dansk-tyske grænseland som eksempel	299	Lennart S. Madsen og Bent Vedsted Rønne (red.): Det rene vand, Haderslev Vandforsyning 1899-1999 (Flemming Petersen)	320
Anmeldelser		Karsten Hermansen (red.): Marstal søfart 1925-2000 (Erik Gøbel)	320
Hans Jørgen Frederiksen og Kirsten Kjærulff (red.): Den lyse middelalder. 10 foredrag om kristen spiritualitet (Lars Bisgaard)	307	Lone Rünitz: Danmark og de jødiske flygtninge 1933-1940 (Lene Vul)	321
Bent Bang Larsen: Man huggede i stene. Romansk kirkekunst nordenfjords (Henrik Gjøde Nielsen)	307	Gunnar Solvang: Husmandsliv under afvikling. Udvikling og forandring i et sønderjysk landbosamfund 1975-2000 med hovedvægt på de nye tilflyttere (Torben Hansgaard).....	322
Tatjana Fjodorova, Birgit Leick Lampe, Sigurd Rambusch og Tage Sørensen: Martin Spangsborg. En dansk opdagelsesrejsende i russisk tjeneste (Peter Korsgaard)	308	Troels Fink: Båndene bandt. Forbindelsen over Kongeåen 1864-1914 (Peter Fransen)	
Christian Larsen (udg.): Biskop Balles Visitatsbog 1799-1807 (Michael Bregnsbo).....	309	Meddelelser	
Kim Furdal: Fra preussiske landkommuner til danske sognekommuner. Kommunestyret i Sønderjylland fra 1867 til 1920'erne (Niels Clemmensen)	311	Dansk Historisk Fæpræsentskabsmøtember 2000	
Peter Dragsbo, Harriet M. Han-		Dansk Historisk Fælregnskab 1999.....	
		Dansk Historisk Fælleget 2001.....	